

o stroje hodnoty daleko přesahující hranici příslušnosti okresního soudu, a nebylo-li pamatováno na sborový soud, nelze ani podle doslovu doložky ani podle jejího smyslu a účele (§ 914 obč. zák.) sporná slova vyložit jinak, nežli, že se jimi měla vyloučiti věcná příslušnost, jinak věcně příslušného soudu sborového. Jinak byl by tu rozpor mezi stanovením výhradné příslušnosti okresního soudu v P., již byla míněna příslušnost věcná, a slovem pokud příslušnost není vyhražena jinému soudu. Takový rozpor nebyl jistě firmou B. zamýšlen a proto jest doslov doložky vyložit tak, by takového rozporu nebylo. Není tu tedy nejasnosti smlouvy ve smyslu § 915 obč. zák., která by se výkladem podle § 914 obč. zák. nedala odstraniti. Ostatně by výklad, jaký žalovaný chce dát doložce ve smyslu § 915 obč. zák. nebyl ani v jeho prospěch, kdyby měla býti přípustná věcná příslušnost sborového soudu, při níž přece jest nucené zastupování advokátem a spor také nákladnější. Rozpor se spisy vidí stěžovatel v tom, že ho rekursní soud pokládá za obchodníka, než neprávem, jelikož tato okolnost je nerozhodná. Podepsal-li žalovaný firmě B. objednacím list, projevil podpisem souhlas s jeho obsahem a mohl by platnost závazků v objednacím listě převzatých popíráti jen z důvodů neznalosti obsahu, kdyby o něm byl v omylu a tento omyl mohl odpůrci podle § 871, neb dle § 870 obč. zák. namítnouti. Že žalovaný byl ovládán při podpisování objednacím listu představou, že obsah objednacím listu nesouhlasí s tím, co bylo ujednáno, nebo, že jeho nevědomosti o obsahu bylo druhou stranou využito lstivě pro jeho nezkušenost nebo neznalost čtení, nebylo zjištěno. Proto musí žalovaný nésti důsledky svého souhlasu daného podpisem objednacím listu.

Čís. 10558.

Řízení o námitkách proti směnečnému platebnímu rozkazu neslouží k přezkumu otázky, zda jsou tu formální předpoklady pro vydání platebního rozkazu, nýbrž zda obстоjí materiálně, zda nárok jím přiznaný jest po právu.

Směnečný zákon (ze dne 13. prosince 1927, čís. 1 sb. z. a n. na rok 1928).

Vepsání směnečné sumy v hořejším pravém rohu směnky mimo kontext vlastního směnečného prohlášení náleží k obsahu samé směnky, leč že by šlo o nahodilou okrajovou poznámku, jež není kryta podpisem.

Ustanovení § 6 (2) směn. zák. nepřichází v úvahu při padělání směnky. O padělání směnek může jíti jednak při nepravém podpisu (padělání podpisu) nebo byl-li jinaký obsah směnky, již určený, změněn neoprávněně. V tomto případě platí §§ 78 a 79 směn. zák.

(Rozh. ze dne 21. února 1931, Rv II 876/30).

Proti směnečnému platebnímu příkazu na 40.000 Kč namítl žalovaný Ing. H., že výše směnečné sumy vypsána nad kontextem směnky v pravém rohu byla padělaná z 20.000 Kč na 40.000 Kč. **P r o c e s n í s o u d p r v é s t o l i c e** ponechal směnečný platební příkaz v platnosti

co do 20.000 Kč, jinak ho zrušil, o d v o l a c í s o u d směnečný platební příkaz zrušil zcela. D ů v o d y: Údaj toho, co má býti placeno, patří podle § 3 čís. 2. sm. zák. k podstatným náležitostem cizí směnky. Zákon nepředpisuje, na kterém místě musí směnečný peníz býti udán, a jest tudíž lhostejno, zda stal se údaj v kontextu směnky, či mimo kontext, pokud se jen údaj stal takovým způsobem, že jest kryt podpisem směnečného dlužníka, a pochybnost o pravé vůli podpisovatele jest vyloučena. Vyhovuje tedy úplně předpisu § 3 čís. 2 směn. zák., byla-li částka peněz, jako v souzeném případě, udána jen čísly nad kontextem v pravém rohu. Byl-li tento údaj, který zněl, jak zjištěno, na 20.000 Kč později po podpisu žalovaného ing. H-a bez jeho souhlasu přepsáním cifry »2« zvýšen na 40.000 Kč, jde o padělání jeho směnečného prohlášení. Námitka žalující strany, že tato změna cifry musí býti považována jen za opravu, jest v rozporu se zjištěním prvního soudu, že se přepsání cifry stalo bez souhlasu žalovaného ing. H-a, tudíž proti jeho vůli. Nezáleží na tom, že v kontextu směnky byl, když směnka byla odevzdána žalující straně, vepsán písmeny peníz »Kč vierzigtausend«, poněvadž v § 3 čís. 2 směn. zák. uvedené náležitosti cizí směnky bylo, jak shora dovozeno, dostatečně vyhověno tím, že se údaj směnečného peníze stal čísly nad kontextem v pravém rohu, aniž bylo třeba k němu odkázati ještě slovy v kontextě, takže pozdější vepsání směnečného peníze písmeny »Kč vierzigtausend« do kontextu jest, ježto se stalo po podpisu žalovaného ing. H-a bez jeho souhlasu, pokládati za nerozhodný čin sloužící jen ke krytí provedeného již padělání. Jelikož v době podpisu směnky žalovaným ing. H-em podstatná náležitost údaje směnečného peníze nechyběla a tudíž nešlo o doplnění této náležitosti, nepřichází v úvahu ustanovení § 6, druhý odstavec, směn. zák. Vzhledem k tomu, že jde o padělání směnečného prohlášení, nelze použiti ani ustanovení § 4, první odstavec, směn. zák., týkajícího se nesrovnalosti údajů směnečného peníze písmeny a čísly. Námitka, že obsah směnečného prohlášení byl padělán, plyne ze směnečného práva samého a může podle § 87, směn. zák. býti uplatňována proti každému směnečnému věřiteli, i když nabyl směnky bezelstně (rozhodnutí býv. nejvyššího soudu ve Vídni, ze dne 16. března 1893, čís. 3037, sb. Czel. 674), a nezáleží na tom, zda padělání bylo provedeno nápadným způsobem, čili nic. Na tom nic nemění okolnost, že jde o směnku prolongační, neboť vyplnění každé směnky, i prolongační, jest úkonem úplně samostatným, od vystavení směnek dřívějších neodvislým. Nelze však sdíleti názor prvního soudu, že směnka platí proti straně žalující jako bezelstné nabyvatelce směnky v původním nepadělaném stavu, tedy co do částky 20.000 Kč. Závazek směnečný jest rázu čistě formálního, může vzniknouti jen ze směnky, která jest opatřena všemi náležitostmi § 3, směn. zák. Podle § 3, čís. 2, směn. zák. musí býti ve směnce udán směnečný peníz a náležitosti této se pro žalobkyni nedostává, neboť pro ní mohla by býti rozhodná jen částka, na niž směnka nyní zní, a v žalobní směnce částka 20.000 Kč uvedena není. Na tom, jaký úmysl měl žalovaný při podepisování směnky, zda se chtěl zaručiti jen za 20.000 Kč, vůbec nezáleží, neboť vůle stran o sobě nemůže míti za následek směnečný závazek, ježto jde o závazek skripturní. Skutečnost, že se žalovaný zamýšlel zavázati jen ku placení 20.000 Kč, nemůže tedy žalobkyně uplatniti

v tomto směnečném řízení, pro něž není co do zamýšleného závazku žalovaného platné směňky (§§ 3, 78, 79 směň. zák.). Stanovisko toto souhlasí i s literaturou (Grünhut »Wechselrecht«: § 63, pozn. 2, Staub »Kommentar zur allgem. deutschen Wechselordnung« k čl. 76, § 16), i s judikaturou (sb. n. s. civ. 3467).

Nejvyšší soud obnovil rozsudek prvního soudu.

Důvody:

Odvolací soud zrušil směnečný platební rozkaz zcela z důvodu, že žalobní směňku pokládá v podstatné části za padělanou a proto vůbec za neplatnou. Dovolatelka, uplatňujíc dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s., snaží se dolíčiti v podstatě toto: 1. že cifra směnečné sumy vepsaná do směňky mimo kontext (mimo kontext směnečného prohlášení), nepatří k obsahu směňky a že proto oprava této cifry není jejím paděláním. 2. že nejde o padělání proto, že se oprava této cifry stala vlastně se svolením žalovaného Ing. H-a, ano prý šlo o směňku prolongační a žalovaný nemohl dobře odepřít podpis; tím, že nevyplnil v kontextu směnečnou sumu, zmocnil Ing. S. k dotýčnému vyplnění směňky. 3. že žalobkyně sama mohla vyplnit směňku v kontextu na 40.000 Kč; toto vyplnění se nestalo bezprávně, ježto se může dovolávati podle § 6 (2) směň. zák. své bezelstnosti; 4. že prý není zjištěno, že žalovaný Ing. H. napsal cifru 20.000 Kč po svém podpisu nebo před tím. Přijetí prý se nestalo s omezením na 20.000 Kč ve směnce vyjádřeným podle § 19 neb 20 sm. zák.; 5. že padělaná směňka není neplatná; nebylo ani tvrzeno, že od počátku neplatnou byla a neplatnou zůstala; 6. že směňka platí aspoň na původní sumu Kč 20.000 Kč. Odpůrcem dovolatelky i v dovolací odpovědi uplatněná námitka, že platební rozkaz nesměl býti vydán proto, že směňka nebyla bezvadná, není opodstatněna. Řízení o námitkách neslouží k přezkumu otázky, zda jsou tu formální předpoklady pro vydání platebního rozkazu, nýbrž zda ob stojí hmotně, zda nárok jím přiznaný jest po právu (sr. Neumann, komentář k § 553). Rozhodnutí o námitkách nabývá materiální právní moci a rozhoduje se jím spor věcně. Proto, pokud směnečný nárok věcně ob stojí, lze ponechat platební rozkaz v platnosti. Nelze souhlasiti s názorem, že vepsání směnečné sumy v hořejším pravém rohu směňky mimo kontext vlastního směnečného prohlášení, nenáleží k obsahu směňky samé tak, že směňka, neuvádějící směnečnou sumu v kontextu, jest neplatná pro nedostatek náležitosti podle § 3 čís. 2 sm. zák. Podle § 4 směň. zák. platí, je-li uvedena směnečná částka rozdílně čísly a písmeny tato částka. Je-li uvedena několikrát čísly nebo písmeny, platí částka menší. Toto ustanovení zákona vyhovuje zvyku, že se suma směnečná vyjadřuje i mimo kontext, v němž je zvykem vyjádřiti ji písmeny, a to v pravém rohu směňky nad kontextem čísly. Z toho jest zřejmo, že zákon sám považuje za podstatný obsah směňky i čísla směnečné valut, uvedená nad kontextem, jak jest zvykem v pravém rohu, ovšem pokud se snad výjimečně nejedná o nahodilou okrajovou poznámku, jež podpisem není kryta. O takový případ nejde podle zjištění nižších soudů. Proto vepsáním směnečné částky 20.000 Kč do směňky při přijetí, jež

právě podpisem příjemce mělo být kryto, stala se tato částka 20.000 Kč podstatnou náležitostí směnky a její pozdější změna bez příjemcova svolení znamená její padělání. Není správné, uvádí-li dovolatelka, že nebylo zjištěno, zda Ing. H. vepsal směnečnou cifru 20.000 Kč po svém podpisu, či před tím. Prvý soud zjistil, že se Ing. H. mnil zaručiti jen za 20.000 Kč a že proto tuto částku do směnky vepsal a směnku při tom podepsal a jinak nevyplněnou ji odevzdal S-ovi. Stalo se tudíž vepsání směnečné částky při podpisu jinak ještě nevyplněné směnky. Změna směnečné sumy na 40.000 Kč jest paděláním směnky, ana se stala bez svolení Ing. H-a. Svolení to snaží se dovolatelka marně vyvozovati z toho, že šlo o směnku prolongační, jež ještě nebyla na částku 20.000 Kč uplácena, a že nevyplnění směnečné sumy v kontextu znamená zmocnění nabyvatele k vyplnění podle § 863 obč. zák. Naopak žalovaný Ing. H. tím, že vepsal směnečnou sumu 20.000 Kč, dal nepokrytě a jasně najevo, že nechce, by směnka byla vyplněna na částku vyšší, a že tedy nedal k tomu zmocnění, a nezáleží na tom, zda mohl dobře odepřít podpis na prolongační směnce. Při padělané směnce nepřichází v úvahu ustanovení § 6 (2) směn. zák. Tam jest jen stanoveno o doplnění chybějících podstatných náležitostí, a pokud se může dlužník neoprávněnému doplnění brániti. Ale padělání směnky není jejím doplněním, nejde jen o doplnění, ana byla směnečná suma obsažena v číslech ve směnce a později byla přepsána a vedle toho uvedena jiná cifra v písmenech. Vždyť směnce vyplněné na 20.000 Kč nescházela podstatná náležitost podle § 3 čís. 2 směn. zák. a směnka nemohla být v tom směru doplňována, nýbrž jen padělána. O padělání směnek může jíti jednak při nepravém podpisu (padělání podpisu) nebo, byl-li jinaký obsah směnky, již určený, změněn neoprávněně. Ve sporu jde o druhý případ, o němž jednají §§ 78 a 79 směn. zák. Směnečný zákon nepřevzal prostě jen ustanovení čl. 75 a 76 sm. ř. (rakouského), nýbrž upravil následky padělání částečně jinak, podle vzoru uherského směnečného řádu. Starý směnečný řád neupravoval otázku padělání obsahu směnky, nýbrž měl jen ustanovení o nepravých podpisech a o nepravém nebo padělaném přijetí, nebo rubopisu. Nauka i praxe hájila názor, že se paděláním podstatné náležitosti směnky bez svolení zatíženého tato náležitost ničí, pokud ovšem jest změnou původní podoba směnky odstraněna, že se tím stává směnka neplatnou a že tuto neplatnost lze jako námitku plynoucí ze směnky samé uplatniti proti každému nabyvateli směnky, ať byl bezelstný nebo nebyl. Ovšem této námitky neplatnosti mohli použiti jen ti, kdož podepsali před paděláním. Pro ty, kdož podepsali po něm, platila směnka podle změněného obsahu a byli podle něho vázáni. Proti těm, kdož podepsali po paděláním, nebyla směnka neplatná, kdežto proti těm, kdož podepsali před ním, byla neplatná, takže nebyli vázáni ani podle původního nepadělaného ani paděláním zničeného jejího obsahu. Směnečný zákon v §§ 78 a 79 stanoví, že ti (indosanti, výstavce, příjemce a rukojmí), kteří podepsali před paděláním, ručí podle původního obsahu, ti, kdož podepsali po něm, podle obsahu změněného. Zákon nepřevzal v praksi a v nauce zastávanou zásadu dřívějšího práva, že se pro ty, kdož podepsali před paděláním, obsah směnky neoprávněnou změnou v podstatné náležitosti padělaný ničí a směnka se stává proti nim vůbec neplatnou. Proto se

odvolací soud neprávem dovolává spisovatelů uvedených v odvolacím rozsudku a nálezu uveřejněného pod čís. 3467 ve sb. n. s., ježto jest tam jednáno o starším právu, jež se od nynějšího liší. Podle nynějšího práva nepokládá se směnka padělaná za neplatnou vůbec, nýbrž za platnou, a to proti těm, kdož podepsali před paděláním, podle obsahu původního, a proti těm, kteří podepsali po něm, podle obsahu změněného. Ano jest zjištěno, že žalovaný Ing. H. podepsal (přijal) směnku vyplněnou ve směnečné částce na 20.000 Kč a že teprve pak byla směnka padělána na 40.000 Kč, ručí podle původního obsahu za 20.000 Kč. Nezáleží na tom, zda žalobkyně nevěděla nebo nemusela vědět o padělání. Zákon nerozeznává. Proto bylo dovolání žalobkyně částečně vyhověti a obnoviti rozsudek prvního soudu.

Čís. 10559.

Nemanželský otec nemá po smrti nemanželské matky bezpodmínečné právo, chovati u sebe dítě, nýbrž rozhoduje vždy jen zájem dítěte o tom, u koho má dítě býti ve výchově a výživě, nikoliv zájem nemanželského otce, aniž přání poručníka.

(Rozh. ze dne 26. února 1931, R I 1003/30).

Po smrti nemanželské matky bylo dítě vychováváno u její matky, babičky dítěte. Žádost nemanželského otce, by mu bylo dítě dáno do výchovy, byla zamítnuta s o u d y v š e c h t ř í s t o l i c, N e j v y š š í m s o u d e m z t ě c h t o

d ů v o d ů:

Mimořádná dovolací stížnost mohla by míti úspěch jen za předpokladů a z důvodů § 16 nesp. říz., jichž tu však není: Zejména neodporují srovnalá rozhodnutí nižších soudů ustanovení § 169 obč. zák., any nižší soudy, vyšetřivše rodinné poměry nemanželského otce a jeho dřívější nezájem o dítě dospěly k přesvědčení, že blaho a zájem nemanželského dítěte vyžadují, by bylo nadále ponecháno v dosavadní výživě a výchově své babičky. Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu nemá nemanželský otec po smrti nemanželské matky bezpodmínečné právo, dítě u sebe chovati, nýbrž rozhoduje vždy jen zájem dítěte o tom, u koho má dítě býti ve výchově a výživě, nikoli zájem nemanželského otce, aniž přání poručníka.

Čís. 10560.

Příslušným rozhodovati o dovolacím rekursu v případě § 2 vl. nař. ze dne 14. března 1930, čís. 29 sb. z. a n. (jímž se provádí zákon o ochraně dětí v cizí péči a dětí nemanželských), jest nejvyšší soud.

Byl-li dozor na dítě v cizí péči přenesen na Okresní péči o mládež, neměl okresní (poručenský) soud důvodu, by schvaloval usnesení jejího